

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3090/2019. (V. 7.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Pokol Béla és dr. Czine Ágnes* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Salamon László* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVIII. törvény – 2007. június 9. napján hatályban volt – 4. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó (dr. Kovács Vince) alkotmányjogi panasszal élt az Alkotmánybíróságnál.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Szja. tv.) – 2007. június 9. napján hatályban volt – 4. § (4) bekezdése, valamint 62. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó álláspontja szerint a kifogásolt rendelkezések sértik az Alaptörvény XIII. cikk (1), a XXIV. cikk (1), valamint a XXX. cikk (1) bekezdéseit, továbbá annak II. cikkét.
- [3] Az indítványozó egyben kérelmet terjesztett elő az Abtv. 28. § (2) bekezdésére hivatkozással (tartalma szerint az Abtv. 27. §-a alapján) a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.229/2014/10. számú ítéletének megsemmisítését kérve. Az Alkotmánybíróság ez utóbbi kérelem pontosítása végett hiánypótlásra hívta fel az indítványozót, aki az Abtv. 28. § (2) bekezdésére alapított kérelmét visszavonta azzal, hogy a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, továbbá a Kúria eljárását és ítéleteit alkotmányossági szempontból nem kifogásolja. Míg az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított kérelmét, az Szja. tv. 2007. június 9. napján hatályban volt 4. § (4) bekezdése, illetve a 62. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére nézve fenntartotta, és – az Abtv. 45. § (4) bekezdése alapján – kérelmet terjesztett elő a kifogásolt jogszabályi rendelkezések 2007. június 8. napjával történő hatályon kívül helyezésére, továbbá a megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezéseknek a panasszal érintett egyedi ügyben történő alkalmazhatósága kizárására.
- [4] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló (a becsatolt ítéleteken és az indítványozó előadásán alapuló) tényállás szerint az indítványozó és egy magánszemély $\frac{1}{2}$ – $\frac{1}{2}$ tulajdoni részarányban 2000. február 10. napján kelt adásvételi szerződéssel megvásárolta a solymári 2695. hrsz-ú beépítetlen területet 4 000 000 Ft vételárért, melyen az indítványozó családi házat épített. (A Kúria ítélete szerint az ingatlan másik tulajdonostársa okiratban ismerte el, hogy az ingatlan ténylegesen a felperes tulajdona 1/1 arányban, valamint az azon megvalósult lakás-célú beruházás is az indítványozó tulajdonát képezi; ezért kérte az $\frac{1}{2}$ tulajdoni hányada törlését és az indítványozó 1/1 arányú tulajdonjoga bejegyzését.) Az indítványozó 2007. június 9. napján a nevezett ingatlant 62 000 000 Ft vételárért eladta, a 2007. évre szóló személyi jövedelemadó bevallásában 23 475 900 Ft érték-növelő beruházást tüntetett fel.

- [5] Az elsőfokú adóhatóság a felperesnél 2001–2005. évekre személyi jövedelemadó nemben bevételek utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést végzett, mely ellen az indítványozó fellebbezéssel, majd a jogerős másodfokú határozattal szemben keresettel élt. A Pest Megyei Bíróság előtt lefolytatott peres eljárás során igazságügyi szakértői vélemény került beszerzésre, amely az indítványozó mint felperes beruházási költségét 27 444 943 Ft-ban állapította meg. Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletében a szakértői véleményben foglaltakat a bekerülési költség tekintetében elfogadta. Ezt követően az indítványozó 2007. évre vonatkozóan önellenőrzést végzett, és az értéknövelő beruházást a szakértői véleményben foglaltak szerint jelölte meg, akként, hogy ezzel az összeggel csökkentette az ingatlanértékesítésből származó jövedelmét és az ahhoz kapcsolódó személyi jövedelem összegét.
- [6] Ezt követően a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) Pest Megyei Igazgatósága mint elsőfokú adóhatóság az indítványozónál 2007. évre személyi jövedelemadó nemben bevételek utólagos vizsgálatát végezte, és megállapította, hogy az ellenőrzés során nem azt kell vizsgálni, hogy milyen értéknövelő beruházások történtek, hanem azt, hogy melyek azok az igazolt költségek, amelyek figyelembe vehetőek bevétel csökkentő tényezőként. A határozat indokolása rögzítette, hogy az indítványozói beruházás költségei hitelesen és szabályszerűen kizárólag számlával igazolhatók, a perbeli szakértői vélemény nem bizonyítja a ténylegesen kifizetett költségeket, mivel az indítványozó számlákat nem tudott csatolni. Ezért az elsőfokú adóhatóság az indítványozó terhére 6 861 236 Ft adóhiánynak minősülő adókülönbötet állapított meg, és kötelezte annak, továbbá 686 123 Ft adóbírság, valamint 2 993 342 Ft késedelmi pótlék megfizetésére. Az indítványozó fellebbezése folytán a NAV Közép-magyarországi Regionális Adó és Főigazgatósága mint másodfokú adóhatóság az elsőfokú határozatot helybenhagyta, álláspontja szerint az elsőfokú hatóság jogszerűen járt el. Indokolása szerint az Szja. tv. 62. § (1) bekezdésének 2011. január 1. napjától hatályos e) pontja alapján a beépített anyag-érték költségként elszámolható, szakértői bizonyításra ezzel kapcsolatban van mód. Miután ezt a jogszabályhelyet a hatálybalépés napjától megszerzett jövedelemre és keletkezett adókötelezettségre kell alkalmazni, a felperes által bemutatott szakvélemény nem vehető figyelembe.
- [7] Az indítványozó felperesként keresettel támadta meg a másodfokú adóhatóság határozatát. A közigazgatási és munkaügyi bíróság jogerős ítéletében az alperes határozatát megváltoztatta, és az adókülönböt összegét – 1 431 400 Ft adóhiánynak minősülő adókülönböt és járulékai törlésével – 5 429 836 Ft-ra, az adóbírságot 542 983 Ft-ra, valamint a késedelmi pótlékot 2 368 864 Ft-ra módosította, ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. A határozat indokolása – többek között – hangsúlyozta, hogy az indítványozó mint felperes által hivatkozott szakértői vélemény nem az Szja. tv. 62. § (1) bekezdés b) pontja szerinti kőgens értéknövelő beruházások igazolt költségét, hanem azok becsült értékét tartalmazza, ezért az számlának vagy bizonylatnak nem minősíthető, így az ott meghatározott költséget értéknövelő beruházásként nem lehet elszámolni.
- [8] A jogerős ítélettel szemben az indítványozó egyrészt alkotmányjogi panasszal élt, továbbá felperesként felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A felülvizsgálati kérelem elsődlegesen a hatósági határozatok hatályon kívül helyezésére, másodlagosan a hatályon kívül helyezés mellett az alperes új eljárásra kötelezésére irányult. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság 2015. szeptember 30-án kelt, Kfv. III.35.173/2015/6. számú ítélete a felülvizsgálati kérelmet nem találta megalapozottnak, így a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K27.229/2014/10. számú ítéletét hatályában fenntartotta. A felülvizsgálati ítélet indokolása szerint a 2007-ben hatályban volt Szja. tv. 62. § (1) bekezdésével, a 4. § (3) és (4) bekezdéseiben foglalt rendelkezéseket helyesen alkalmazta az elsőfokú bíróság, amikor kifejtette, hogy az értéknövelő beruházást csak abban az esetben lehet levonni a bevételből, ha az szabályszerűen igazolt. A beruházásban felmerülő és szolgáltatások jellegéből fakadóan a költségek igazolására az általános forgalmi adóról szóló törvény szerinti bizonylat, vagy egyébként a költség összegének megállapításához szükséges valamennyi adatot tartalmazó bizonylat alkalmas. Ez az érvelés megfelel az alkalmazandó jogszabályokhoz kapcsolódó irányadó bírói gyakorlatnak. Mivel az indítványozó felperes az általa végzett értéknövelő beruházásokat az Szja. tv. 4. § (4) bekezdése szerinti bizonylatokkal nem igazolta, ezért azok a bevétellel szemben nem számolhatók el. Az indoklás hangsúlyozta, másik közigazgatási perben beszerzett szakértői vélemény jelen esetben nem vehető figyelembe, mivel az nem felel meg az Szja. tv. 4. § (4) bekezdése szerinti kritériumoknak.
- [9] 2. Az indítványozó álláspontja szerint az Szja. tv. kifogásolt, – 2007. június 9. napján hatályban volt – 4. § (4) és 62. § (1) bekezdései sértik az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jogát, a XXIV. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes eljáráshoz való jogot, a XXX. cikk (1) bekezdése szerinti köztelherviselésre vonatkozó szabályokat, végső soron pedig az Alaptörvény II. cikke szerinti emberi méltósághoz való jogát.

- [10] Az indítványozó indokolásában (a befogadási feltételek fennállásának bizonyítása okán) többek között előadta, hogy az általa támadott jogszabályi rendelkezés adójogi kedvezmény igénybevételének igazolására tartozik, ezért eljárásjogi szabály, így az Alkotmánybíróság hatásköre – álláspontja szerint – fennáll. Abban az esetben, amennyiben az Alkotmánybíróság ezt mégsem állapítaná meg, úgy vagylagos kérelemként a normakontroll vizsgálatot az Alaptörvény II. cikke sérelmére hivatkozással állítja. Ezzel összefüggésben utalt az Alkotmánybíróság 1747/B/2010. AB határozatának megállapításaira, valamint előadta, hogy a vitatott jogszabályi rendelkezések a költségvetés biztosítása érdekében egyoldalúan, kizárólagosan, továbbá differenciálatlanul érvényesülnek, ezáltal sértve az emberi méltósághoz való jogot.
- [11] Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésébe foglalt „tisztesleges eljáráshoz való jogának sérelmét” abban látta, hogy amíg a tisztesleges eljáráshoz való jog elválaszthatatlan része a bizonyítás szabadsága, s az adójogban is főszabály szerint a szabad bizonyítás rendszere érvényesül, addig a kifogásolt rendelkezések a bizonyítékoknak előre meghatározott értéket tulajdonítanak, azokkal szemben formai követelményeket támasztanak, s így az Szja. tv. kifogásolt rendelkezései a költség bizonyításának lehetőségét erősen korlátozzák. Álláspontja szerint a bizonyítás szabadsága (a szabad bizonyítási rendszer) alkotmányos korlátozhatóságának csak a szükségesség és arányosság mércéjének megfelelő módon kerülhet sor. Ennek részletes elemzése során kifejti, hogy bár a konkrét jogkorlátozás alkotmányosan indokolható a közteherviselés követelményével, ugyanakkor érvelése szerint az nem felel meg az arányosság követelményének, mivel a fenti cél eléréséhez nem a legenyhébb eszközt alkalmazta a jogalkotó. Ugyanis az igénybe vehető bizonyítási eszközt túl szűken határozta meg, továbbá túl is terjeszkedett azon, mivel túlzó az olyan szabályozás, amely a beruházás teljes költségére vonatkozóan korlátozza (kizárja) a bizonyítás lehetőségét. Ezzel összefüggésben utal az adóeljárásokban széleskörűen alkalmazott becslésre, továbbá a szakértői vélemény igénybevételének jelen eljárásban történő szükségtelen kizárására csakúgy, mint a tíz éves távra vonatkozó iratmegőrzési kötelezettségre, amely álláspontja szerint szintén nem áll arányban a korlátozás céljával.
- [12] Ezzel összefüggésben megemlítette a fegyverek egyenlőségének az elvét, továbbá előadta, hogy a szabályozás álláspontja szerint nem tesz különbséget az adózók azon csoportjai között, akik az ingatlan-beruházást tudatos adóelkerüléssel valósították meg és azok között, akik azt önhibájukon kívül, vagy esetleg önhiba folytán nem képesek igazolni. Álláspontja szerint az, hogy a jogkövető, adóterheket megfizető adózó ezen azonosság folytán adóelkerülőnek tekinthető, az Alaptörvény II. cikke szerinti emberi méltóság sérelmét eredményezi.
- [13] Az indítványozó mindezen érvek alapján egyben az Alaptörvény XXX. cikke szerinti közteherviselés elvének sérelmét is állította. Ezzel összefüggésben – utalva az Alkotmánybíróság közteherviseléssel kapcsolatos, vonatkozóan vélt határozataira – egyúttal kifejtette, hogy a támadott szabályok alapján (számlák hiányában) megállapított adó valójában szankció jellegű, amely mértéke folytán az adózó létfenntartását is veszélyeztetheti. Mindez – annak folytán, hogy meg nem szerzett jövedelmet von adókötelezettség alá – egyben a tulajdonhoz való jogát is sérti.

II.

- [14] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztesleges módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXX. cikk (1) Teherbíró képességének, illetve a gazdaságban való részvételének megfelelően mindenki hozzájárul a közös szükségletek fedezéséhez.”

[15] 2. Az Szja tv. alkotmányjogi panasszal kifogásolt, 2007. június 9. napján hatályban volt rendelkezései szerint:

„4. § (4) Ha a magánszemély olyan termék vagy szolgáltatás ellenértéke alapján kíván költséget elszámolni, amelynek értékesítője, illetve nyújtója az általános forgalmi adóról szóló törvényben meghatározott bizonylat kiállítására kötelezett, akkor a kiadás igazolására kizárólag az általános forgalmi adóról szóló törvény szerinti bizonylat (ide nem értve a nyugtát) alkalmas. Egyébként a kiadás igazolására kizárólag az a bizonylat alkalmas, amely tartalmazza a költség összegének megállapításához szükséges valamennyi adatot (így például a kiadás összegét és pénznemét) is.”

„62. § (1) Az ingatlan, a vagyoni értékű jog átruházásából származó – a 63. § (5) bekezdésének rendelkezését is figyelembe véve megállapított – bevételből le kell vonni az átruházó magánszemélyt terhelő következő igazolt költségeket, kivéve azokat, amelyeket valamely tevékenységből származó bevételével szemben költségként elszámolt:

a) a megszerzésre fordított összeget, és az ezzel összefüggő más kiadásokat;

b) az értéknövelő beruházásokat;

c) az átruházással kapcsolatos kiadásokat, ideértve az adott ingatlannal kapcsolatban az állammal szemben vállalt kötelezettség alapján igazoltan megfizetett összeget is.”

III.

[16] 1. Az Alkotmánybíróság teljes ülése az érdemi vizsgálatot megelőzően – külön eljárásban – döntött az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról, és az alkotmányjogi panaszt 2016. március 1-i ülésén befogadta. A testület alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként értékelte az indítvány azon felvetését, mely szerint sérül az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jog azáltal, hogy az adójogra is vonatkozó szabad bizonyítási rendszerrel szemben az Szja. tv. kifogásolt rendelkezései a bizonyítékokkal szemben formai követelményeket támasztanak, illetve meghatározott bizonyítékokat kizárnak a bizonyítási eljárásból.

[17] 2. Az indítvány azonban csak részben felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésben előírt feltételeknek, azaz a határozott kérelem követelményének.

[18] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasznak az Alaptörvény II. cikk (1) bekezdését vagylagosan – az emberi méltóság sérelmét csupán az Alkotmánybíróságnak az ügyben fennálló hatáskör-korlátozás esetére – állító részében nem találta érdemben vizsgálhatónak. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az ugyanis nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelem feltételeinek, mivel az adott alapjogok indítványozó által valószínűsített sérelmének fennállása vagy fenn nem állása nem lehet vagylagos. Az nem függhet (nem hozható összefüggésbe) az Alkotmánybíróság hatáskörének meglététől vagy annak hiányától.

[19] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság Alaptörvény és Abtv. szerinti hatáskörét, megjelölte a vizsgálni kért jogszabályi rendelkezéseket, és kérte azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Ugyanakkor az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerint a kérelem – egyebek mellett – akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli, illetve tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az alkotmányjogi panasz megjelöli az Szja. tv. 62. § (1) bekezdését, – mint az egyik támadott jogszabályi rendelkezést – de ezzel kapcsolatos önálló indokolást az indítvány nem tartalmaz, mely így érdemi elbírálásra alkalmatlan. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Szja. tv. 62. § (1) bekezdése vonatkozásában, érdemben nem vizsgálta. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjának is megfelelő, önálló érvelést csak az Szja. tv. 4. § (4) bekezdése tekintetében tartalmaz.

[20] 3. Ez utóbbi támadott rendelkezés, azaz az Szja. tv. 4. § (4) bekezdésével összefüggésben az Alkotmánybíróság emlékeztet a 22/2013. (VII. 19.) AB határozatára (Indokolás [8]), melyben – értelmezve az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdés második mondatát – megállapította, hogy az eljárási természetű felülvizsgálat a pénzügyi tárgyú törvények esetében is lehetséges; a hatáskör-korlátozás a tartalmi jellegű alkotmányossági vizsgálatot azonban az Alaptörvény szerinti meghatározott jogokra korlátozza. Az Alkotmánybíróság ennek keretében megállapította, hogy az Szja. tv. központi adónemet szabályozó törvény, azonban annak az alkotmányjogi panasszal táma-

dott, Szja. tv. 4. § (4) bekezdése költségelszámolási szabály, mivel az igazolás szabályait rögzíti. Ezért az – a kötött bizonyítási rendszer szemszögéből a tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal összefüggésben – nem tartozik az Alkotmánybíróság hatásköréből kivett tárgyak közé.

IV.

[21] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.

[22] 1. Az Alkotmánybíróság először az indítványozó azon állítását vizsgálta, hogy az Szja. tv. hatályban volt azon rendelkezései, melyek a bizonyítékokkal szemben formai követelményeket támasztanak, sértik az indítványozó tisztességes (hatósági) eljáráshoz való jogát.

[23] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és a bizonyítási rendszer összefüggései tárgyában az Alkotmánybíróság figyelemmel volt az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog és a bizonyítási rendszer tárgyában meghozott eddigi döntéseire, amelyek az alábbi – jelen ügy szempontjából is – lényeges megállapításokat tették.

[24] Az Alkotmánybíróság a 3174/2014. (VI. 18.) AB határozatában foglalkozott a tisztességes eljáráshoz való jog és a szabad bizonyítás összefüggéseivel. Ennek során is kiemelte, hogy az Alkotmánybíróságnak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel [3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]]. Az Alkotmánybíróság még nem foglalt állást abban a kérdésben, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogból levezethető-e egyes bizonyítékok, bizonyítási eszközök kizárásának kötelezettsége vagy tilalma, azt azonban többször is kifejtette, hogy a tisztességes eljárás követelménye olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni. E joggal szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog, vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye. Egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása mellett lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes [lásd: 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [31]; 3/2014. (I. 21.) AB határozat, Indokolás [59] és [73]]. A határozataiban utalt továbbá arra is az Alkotmánybíróság, hogy a bizonyítási rendszer, a konkrét bizonyítási szabályok kialakítása a jogalkotó feladata, melyet a jogalkalmazó bíróságok értelmeznek és ültetnek át a gyakorlatba. A bizonyításra vonatkozó rendelkezések szoros összefüggést mutatnak a tisztességes eljáráshoz való joggal, ugyanakkor a jogalkotó nagyfokú szabadságot élvez ezek meghatározása során ezen alapjog, továbbá más alapjogok (például a magánszféra védelme, emberi méltóság védelme, kínzás tilalma, védelemhez való jog) és alkotmányos rendelkezések (különösen a jogállamiság tétele) által kijelölt keretein belül [3104/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [19]].

[25] A 3174/2014. (VI. 18.) AB határozatában arról kellett döntenie az Alkotmánybíróságnak, hogy a szabad bizonyítás elvének megfelelően elvégzett bizonyítás és mérlegelés sérti-e a tisztességes eljáráshoz való jogot. Ezzel összefüggésben a határozat indokolása kifejtette, hogy a jogalkotót széles körű mérlegelés illeti meg a bizonyítási rendszer kialakítása során, amelynek végső soron összességében kell megfelelnie a tisztességes eljárás alaptörvényi követelményének. Nem csak a bizonyításra vonatkozó jogszabálynak, de azok tényleges alkalmazásának is összhangban kell állnia a tisztességes eljáráshoz való joggal. Megállapította azt is a határozat, hogy „[m]ivel az Alaptörvény nem tartalmaz olyan előírást, amely bizonytalan esetben a szabad bizonyítás eljárási alapelveinek megfelelő cselekmények végzésére köteleznék az eljáró hatóságokat és bíróságokat, mindenkor az adott eljárásra vonatkozó szabályok mondják meg az elvégezhető bizonyítási cselekmények, a befogadható bizonyítékok körét” (Indokolás [14]). Kifejtette, hogy az adott ügyben azt kellett mérlegelnie az Alkotmánybíróságnak, hogy amennyiben a jogalkotó a közigazgatási eljárás tekintetében kizárólag külön szabályok szerint keletkezett bizonyíték felhasználását írta elő, akkor megfelel-e a tisztességes eljáráshoz való jognak az a hatósági és bírósági eljárás, amely törvény kifejezett előírása ellenére más bizonyítékot is figyelembe vesz, hivatkozással a szabad bizonyítás elvére. Mivel sem az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, sem a XXVIII. cikk (1) bekezdése nem írja elő, hogy a magyarországi eljárások bizonyítási rendje kizárólag, vagy akár főszabály szerint a szabad bizonyítási rend, a jogalkotó mérlegelésének eredményeképpen kialakult bizonyítási rend – amennyiben az más alkotmányos követelményeknek is megfelel – alkalmazása elvárható a hatóságoktól, bíróságoktól. Az ügyfelek, peres felek számára sem annak terhe, sem vélt kedvezősége esetén nem térhet el a hatóság vagy bíróság attól a törvényi parancstól, amely számára meghatározza, hogy mely bizonyítékot, bizonyítási eszközt vehet adott ügyben figyelembe. Kifejezett speciális szabály megléte esetén a mindkét eljárási

rendre főszabályként, általánosan irányadó szabad bizonyítás rendje nem érvényesülhet, ellenkező esetben sem a hatóságok és bíróságok, sem az (ügy)felek nem lennének tisztában az eljárás során várható, elvárható bizonyítási cselekmények megengedett körével. Ez viszont az eljárás tisztességes voltát kérdőjelezné meg, hiszen az eljárás folyamán kifejezett törvényi parancs ellenére tenné lehetővé más, a törvényalkotó felhatalmazásától eltérő bizonyítékok felhasználását. Az ilyen eljárás a felek számára és külső szemlélő számára önkényesnek tűnhet, így sérthetné a tisztességes eljáráshoz való jogot (Indokolás [17]).

- [26] 2. Az Alkotmánybíróság áttekintette az alkotmányjogi panaszban kifogásolt, a konkrét bírósági ügyben alkalmazni rendelt, 2007. június 9-én hatályban volt Szja. tv. 4. § (4) és 62. § (1) bekezdéseinek szabályozását.
- [27] Az Szja. tv. 4. § (4) bekezdése a törvény „Első részének” „Általános rendelkezései” között, annak IV. Fejezetében „A jövedelemre és az adókötelezettségekre vonatkozó általános szabályok” alatt található. Ezen belül, a Jövedelem, bevétel, költség címszóban a költségelszámolás szabályaira vonatkozó rendelkezésként megállapítja, hogy ha a magánszemély a költséget olyan termék vagy szolgáltatás ellenértéke alapján kíván elszámolni, amelynek értékesítője (vagy nyújtója) az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) alapján bizonylat kiállítására kötelezett, akkor költségként a kiadása igazolására kizárólag az (Áfa tv. alapján szabályszerűen kiállított) bizonylat alkalmas.
- [28] Az Szja tv. akkor hatályban volt 62. § (1) bekezdése – „A vagyónátruházás” című XI. Fejezetében, az „Ingatlan, vagyoni értékű jog átruházásából származó jövedelem” címszó alatt – határozta meg, hogy csak az a)–c) pontokban felsorolt, megfelelően igazolt költségek vonhatók le az ingatlan, illetve a vagyoni értékű jog átruházásából származó bevételből. Azaz e szabály érvényesítését az Szja tv. 4. § (4) bekezdése szerint csakis meghatározott formában kiállított bizonylattal teszi lehetővé.
- [29] 3. Az Alkotmánybíróság ezt követően az Szja tv. kifogásolt rendelkezésének konkrét vizsgálata során az alábbiakat állapította meg.
- [30] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti, tisztességes hatósági eljáráshoz való jog követelménye – hasonlóan az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, fentiekben bemutatott alkotmánybírósági gyakorlatához – tartalmazza az eljárási garanciák érvényesülését, és az eljárás egészére nézve jelent egy olyan minőséget, amelyet az eljárás egészére nézve lehet értékelni, megítélni. Ebből az alkotmányos mércéből önmagában tehát nem következik, nem is következhet a bizonyítás rendszerének meghatározott fajtája, illetőleg meghatározott bizonyítási eszközök vagy meghatározott bizonyítékok elfogadhatósága, illetve kizárása; e téren a jogalkotó széles körű mérlegelésének, szabadságának határait az szabja meg, hogy az eljárás összességében feleljen meg a tisztességes eljárás alaptörvényi követelményének.
- [31] Az indítványozónak a számlák megsemmisülésére mint önhibán kívüli okból történő kifogására vonatkozóan az alábbiakat jegyzi meg az Alkotmánybíróság. A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 12. § (1) bekezdése a gazdálkodó számára a tevékenysége során előforduló, a vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetére kiható folyamatos nyilvántartás vezetési kötelezettséget, azaz könyvviteli kötelezettséget ír elő. Ugyanezen törvény 168. §-a ehhez kapcsolódóan szigorú számadási kötelezettséget ír elő a gazdasági élet szereplőjé számára, azzal, hogy valamennyi gazdasági műveletről, eseményről bizonylatot kell kiállítani (készíteni). Továbbá a gazdasági műveletek (események) folyamatát tükröző összes bizonylat adatait a könyvviteli nyilvántartásokban rögzíteni kell. Emellett szintén e törvény 169. § (1) bekezdése ugyanezen gazdasági szereplőknek a bizonylatok megőrzési kötelezettségét is előírja, minimum 10 éves időtartamra. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozónak lehetősége lett volna ezen számlák/bizonylatok másolatának beszerzésére a korábbi gazdasági partnereitől, a kiállítóktól; különösen, ha az indítványozó ezen kivételszabályra kívánt saját adóügyében hivatkozni.
- [32] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy önmagában azzal, hogy az Szja tv. kifogásolt, 2007. június 9-én hatályban volt rendelkezései kizárólag az Áfa tv.-ben meghatározottak szerint kiállított bizonylattal (számlával) igazolt beruházás költségei esetében teszik lehetővé azok bevételeként történő elszámolását, azaz csak meghatározott bizonyítási eszköz esetén teszi lehetővé a kivétel szabály adózóra vonatkozó alkalmazását, nem sérti az adózó indítványozó Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát.
- [33] Ezzel szemben (az indítványban kifejtett, hivatkozott önhiba okán), amennyiben a jogalkotó által meghatározott bizonyítási eljárás, rend előírása ellenére a hatóság bizonyítási eljárásában a szabad bizonyítási rendszer bizonyítási eszközeinek *ad hoc* felhasználása felől mérlegelési jogkörében döntene, az ilyen eljárás a felek és a külső

szemlélők számára elvárható bizonyítási cselekmények megengedett körének relativizálásával, alappal vethetné fel a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét. [Erre nézve lásd hasonlóan: a 3174/2014. (VI. 18.) AB határozatot.] Jelen ügyben azonban ez fel sem merült.

- [34] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Szja. tv. 2007. június 9. napján hatályban volt 4. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése folytán állító részében nem találta megalapozottnak.

V.

- [35] 1. Az alkotmányjogi panasz az Szja. tv. 4. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességét állította abban a tekintetben is, hogy az ellentétes az Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdésében foglalt közteherviselésre vonatkozó szabályokkal, valamint az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való joggal is.
- [36] Az Alkotmánybíróság – többek között – a 3047/2016. (III. 22.) AB határozatában foglalta össze az Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdésének tartalmát, amely az Alkotmány 70/I. §-ának (és az Alkotmánybíróság vonatkozó határozataiban ennek tartalmi kibontásától) tartalmától eltérően „a közterhekhez való hozzájárulás mértéke kapcsán egyedül azt a követelményt támasztja, hogy arányos legyen, megfeleljen az állampolgár jövedelmi és vagyoni viszonyainak (1558/B1991. AB határozat, ABH 1992, 506, 507.)” {3149/2013. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [63]}. A 3149/2013. (VII. 24.) AB határozat azt is kifejtette, hogy „[a]z Alaptörvény a XXX. cikkben nem hivatkozik már a jövedelmi és vagyoni viszonyokra [...], ezeket a fogalmakat a teherbíró képesség, illetve a gazdaságban való részvétel kifejezései váltják fel. A közteherviselési szabálynak ezzel a változásával a korábbi Alkotmányhoz képest a jövedelmi, vagyoni viszonyoknak való megfeleléstől távolodás, de az arányosság követelményének fennmaradása látszik. A teherbíró képesség tekintetében az egyén teherbíró képessége és a gazdálkodó szervezeteké külön megítélés tárgyát kell képezze, utóbbiak esetében a teherviselő képesség szélesebb alapokon nyugszik, hiszen a gazdasági teherbírást egy minimumszintjének fennállása – az egyéni teherviselési képesség esetleges hiányával ellentétben – a gazdálkodási tevékenység végzése folytán vélelmezhető, mértéke ugyanakkor esetenként változó lehet” (Indokolás [64]).
- [37] A 3047/2016. (III. 22.) AB határozat az Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdésével összefüggésben azt is megállapította, hogy a jogalkotó széles mérlegelési szabadsággal rendelkezik a tekintetben, milyen alanyi körre milyen típusú és mértékű adót vet ki. Eszerint az egyetlen alkotmányos korlát, hogy a teherbíró képességet, illetve a gazdaságban való részvétel mértékét figyelembe kell venni, vagyis az nem lehetetlenítheti el anyagilag az adózót (Indokolás [38]).
- [38] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben megállapította, hogy az indítványozó által kifogásolt Szja. tv. 4. § (4) bekezdése az adót konkrétan megállapító, s így a közteherviselésre vonatkozó szabályt nem, csupán a költségelszámolás során figyelembe vehető bizonylatokra vonatkozó rendelkezést tartalmaz.
- [39] Így az indítványozó által támadott rendelkezés és az általa sérülni vélt közteherviselésre vonatkozó szabályozás között érdemi alkotmányjogilag értékelhető összefüggés nem állapítható meg. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlatának megfelelően az érdemi alkotmányossági összefüggés hiánya az indítvány elutasítását eredményezi {3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [24]}.
- [40] 2. Az indítványozó a támadott Szja. tv. 4. § (4) bekezdése folytán az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jogának sérelmét abban látta, hogy a szabályozás meg nem szerzett jövedelmet vont adókötelezettség alá.
- [41] 2.1. Az Alkotmánybíróságnak a tulajdonhoz való jog sérelmére vonatkozó következetes gyakorlata (lásd: a 3051/2016. (III. 22.) AB határozatot, Indokolás [20]–[21]) értelmében az Alaptörvény XIII. cikke alapvetően „két szempontból garantálja a tulajdonhoz való jogot. Egyrészt védi a megszerzett tulajdont az elvonás ellen, másrészt védi a szintén már megszerzett tulajdont annak korlátozása ellen” {3115/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [34]}. Ugyanakkor ennek kapcsán az Alkotmánybíróság azt is kifejtette, hogy „az alkotmányos tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat, és nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével. [...] Az alkotmányos tulajdonvédelem terjedelme mindig konkrét; függ a tulajdon alanyától, tárgyától és funkciójától, illetve a korlátozás módjától is. A másik oldalról nézve: ugyanezen szempontoktól függően az adott fajta közhatalmi beavatkozás alkotmányos lehetősége a tulajdonba más és más” {3209/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [64]}. A tulajdonjog alkotmányos védelme kiterjed

emellett a közjogi várományokra „a társadalombiztosítási jogosultságokra vonatkozó várományokra [...], amelyek az érdekeltek ellenszolgáltatásán, azaz járulékfizetésén alapulnak”, 3209/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [66]. Továbbá „[a] tulajdonvédelem [...] nem kizárólag a polgári jogi értelemben vett tulajdonra, hanem egyéb vagyoni értékű jogokra is kiterjedhet, az Alaptörvény XIII. cikke tehát a tulajdonvédelem körében az egyéb, tulajdonszerű vagyoni értékű jogok védelmét is biztosítja” {3199/2013. (X. 31.) AB határozat, Indokolás [13]}.

- [42] Jelen ügy kapcsán megállapítható, hogy az Szja. tv. alkotmányjogi panasszal támadott, 2007. január 9. napján hatályban volt rendelkezése az indítványozó tulajdona megterhelésére nézve közvetlenül nem tartalmaz rendelkezést. Azok – a fentiekben már kifejtettek szerint – ugyanis a költségelszámolás módjára nézve az általános forgalmi adóról szóló törvény szerinti bizonylat kizárólagosságát írják elő az abban lefektetett szabály igénybevétele esetére. Az Alkotmánybíróság a kifogásolt szabályozás és a tulajdonhoz való jog sérelme között nem talált alkotmányjogilag értékelhető összefüggést, ami a már fentiekben leírtak szerint az indítvány elutasítását eredményezi.
- [43] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az Szja. tv. kifogásolt 4. § (4) bekezdésének szabályait egyik megjelölt alapjog vonatkozásában sem találta megalapozottnak, ezért az alkotmányjogi panaszt elutasította.

Budapest, 2019. április 16.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörchneré dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró helyett

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [44] Támogatom mind a rendelkező részt, mind az indokolást, de az ügyben hozott döntés rációjának, normatív alapjának megfogalmazásában két eltérő *ratio decidendi* kiolvasását is lehetőnek látom az indokolásból, és ez bizonytalanságot teremthet a jövőben. Az indítványozó ugyanis a szabad bizonyítási elv érvényesülését a tisztességes hatósági eljáráshoz való joga részének tekintette, és az ügy egyik hozadéka lehet, hogy erre tiszta választ adjunk. Az indokolás azonban kettős irányt is lehetővé tesz e kérdésben, és az egyikben az adójogi szabályozás egyik szeletére mondja ki, hogy itt a kötött bizonyításon nyugvó szabályozás nem ütközik az Alaptörvénybe – és ezzel nyitva hagyja, hogy az eljárásjogok többi részében ez a kérdés hogyan áll –, egy másik indokolási részben azonban általában is rögzítésre kerül, hogy sem a szabad bizonyítási elv, sem az ezzel szembeni kötött bizonyítási elrendezettség nem bír alaptörvényi relevanciával, és a törvényhozó bármelyiket használhatja.
- [45] E kettős döntési ráció közül az elsőnek jelzett az indokolás III. részének 3. pontja (Indokolás [20]) végén némi pontosítással így hangzik. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az adójogi szabályozásnak az a megoldása, mely a szabad bizonyítás elvével szemben csak meghatározott bizonyítási eszköz esetén teszi lehetővé a kivétel szabály adózóra vonatkozó alkalmazását, nem sérti az adózó Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát. Ezzel szemben ugyanezen pont elején levő indokolásból így formázható meg a döntésünk rációja, precedenselővel rendelkező normatív alapja: Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a szabad bizonyítási elv, mint az egyes eljárásjogi területek rendező elve alaptörvényi

relevanciával nem rendelkezik, így az egyes adójogi eljárások szabályozásában alkalmazott kötött bizonyítási rendszer nem ütközik az Alaptörvénybe.

- [46] Mivel az elsőnek jelzett döntési ráció a szabad bizonyítási elvet az adójogi eljárások egyes területén minősíti irrelevánsnak, és ebből implicite következhet a *contrario* érveléssel, hogy tehát a többi eljárásjogi területen nagyon is van ennek alaptörvényi relevanciája, így én a másodiknak jelzett döntési ráció helyességét emelem ki párhuzamos indokolásomban. Csak ez tudja megfelelő precedenserevel eligazítani a jövőbeli beadványozókat az Alkotmánybíróság itt lefektetett álláspontjáról.

Budapest, 2019. április 29.

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [47] Egyetértek a rendelkező részben foglalt döntéssel, ugyanakkor annak indokolásával összefüggésben fontosnak tartom kiemelni az alábbiakat.
- [48] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában arra is hivatkozott, hogy a „jelen indítvánnyal érintett alapjogai az emberi méltóságtól nem választhatók el”. Álláspontja szerint „[a] vitatott rendelkezések – a költségvetés biztosításának érdekében – egyoldalúan, kizárólagosan, és differenciálatlanul érvényesülnek, így – a megjelölt alapjogokon keresztül – végső soron az emberi méltósághoz való jog megsértéséhez vezetnek”. Az indítványozó érvelésének a lényege, hogy az „igénybe vehető kizárólagos bizonyítási eszközt a jogalkotó [...] indokolatlanul szűken határozta meg”, és ez szükségképpen kihatott a perbeli igényérvényesítés lehetőségére.
- [49] Az indítványozó által kifejtett indokok alapján szükségesnek tartottam volna, hogy az Alkotmánybíróság megvizsgálja az emberi méltósághoz való jog sérelmének a lehetőségét is.
- [50] 2. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint „minden ember veleszületett jogaként deklarált emberi méltósághoz való jog az ún. »általános személyiségi jog« egyik megfogalmazása. Az általános személyiségi jogok különböző megfogalmazásokban, és pedig a személyiség szabad kibontakozásához való jogként, az önrendelkezés szabadságához való jogként, avagy a magánszférához való jogként stb. szerepelnek az Alkotmánybíróság gyakorlatában” (1093/B/2010. AB határozat, ABH 2011, 2197.; lásd még: 294/D/2004. AB határozat, 2008, 2081, 2083–2084.). Az Alkotmánybíróság kiemelte azt is, hogy „[a] jogvitában érdekelt fél önrendelkezési joga körébe tartozik az az alkotmányos alapjog, hogy ügyét bíróság elé vigye”. A bírósághoz fordulás joga ezért „mindenkinek ahhoz biztosít jogosultságot, hogy saját jogát a független és pártatlan bíróság előtt érvényesítse, vagy e jogával ne éljen” [38/2006. (IX. 20.) AB határozat, ABH 2006, 489, 493.].
- [51] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában tehát a feleket megillető rendelkezési jog azt jelenti, hogy a fél anyagi és eljárási jogaival szabadon rendelkezik, így mindenkinek szabadságában áll anyagi jogainak eljárási érvényesítése, a bíróság igénybevétele, peres vagy nemperes eljárás kezdeményezése is. Az eljárásjogi értelemben vett fél rendelkezési joga az alkotmányos önrendelkezési jog egyik aspektusa, eljárásjogi vonatkozása, amely az egyén autonómiáját érinti, illetőleg azzal kapcsolatos. [1/1994. (I. 7.) AB határozat, ABH 1994, 29, 35.; lásd még: 1036/D/2005. AB határozat, ABH 2010, 1539.; 577/B/2000. AB határozat, ABH 2002, 1171, 1176–1177.; 1071/B/1998. AB határozat, ABH 2002, 901, 902–903.]
- [52] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint tehát az eljárásjogi értelemben vett fél rendelkezési joga az egyén autonómiáját érinti, és magában foglalja azt is, hogy a jogvitában érdekelt személynek alkotmányos joga van arra, hogy ügyében a bíróság eljárási garanciákat nyújtó keretek között járjon el és döntsön [75/1995. (XII. 21.) AB határozat, ABH 1995, 376, 381.; lásd még: 294/D/2004. AB határozat, 2008, 2081, 2083–2084].
- [53] 3. Az adott ügyben az indítványozó álláspontja szerint a perbeli igényérvényesítés lehetőségére kiható hatással jár az, hogy a támadott jogszabály a bizonyítás lehetőségét szűken határozta meg, és azt eredményezte, hogy a beruházás teljes költségére vonatkozóan korlátozza a bizonyítást.

- [54] Véleményem szerint ezzel összefüggésben szükséges megvizsgálni, hogy a jelen ügyben, amely a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) hatálya alá tartozik, milyen bizonyítási elvek érvényesülnek.
- [55] A polgári per a szabad bizonyítási rendszerre épül, amely azt jelenti, hogy a bírót a törvény – főszabály szerint – sem a bizonyítási eszközök felhasználásában, sem pedig a bizonyítékok mérlegelésében nem korlátozza. Ezen általános alapelvi szintű szabály mellett ugyanakkor nem hagyható figyelmen kívül, hogy „[a] szabad bizonyítási rendszerrel szükségképpen együtt járnak bizonyos kötöttségi elemek, amelyek vagy a bizonyítási eszközök (bizonyítékok) felhasználásának a módját, vagy a bírói mérlegelés mozgásterét korlátozzák”. (Kengyel Miklós: Magyar polgári eljárásjog, Osiris, Budapest 2012. 328. oldal) A bizonyítékok szabad mérlegelésének a lehetősége tehát a szabad bizonyítási rendszerben sem jelent abszolút korlátlan mérlegelési lehetőséget a bíró számára. Ilyen korlát lehet az, ha törvény meghatározza, hogy adott eljárásban milyen bizonyítási eszközök alkalmazhatók, illetve hogy milyen bizonyítási eszközök mellőzésére köteles a bíró. A régi Pp. is tartalmazott ilyen szabályokat, például: 169. § (6) bekezdése (titoktartási kötelezettsége alól fel nem mentett tanú vallomása), 170. § (7) bekezdés (vallomástétel megtagadására nem figyelmeztetett vagy a mentessége ellenére kihallgatott tanú vallomása), 192/A. § (1) bekezdés (minősített adatot tartalmazó okirat).
- [56] Önmagában tehát az, hogy az adott eljárásra irányadó szabályok a bizonyítási eljárás vonatkozásában kötöttséget határoznak meg, és ez kihat az eljáró bíró mérlegelési mozgásterére, még önmagában nem veti fel a felek perbeli önrendelkezési jogának a sérelmét. A bizonyítási eljárás lefolytatása, és annak előírása, hogy milyen bizonyítási eszköz alkalmazható az adott eljárásban, nem zárja ki a felek igényérvényesítésének a lehetőségét, és nem üresíti ki a felek perbeli rendelkezési jogának a tartalmát sem.
- [57] 4. Az indítványban támadott jogszabályi rendelkezés ezért, véleményem szerint, nem sérti az Alaptörvény II. cikkét sem.

Budapest, 2019. április 29.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró különvéleménye

- [58] Az Alkotmánybíróság határozatával az alábbi indokok miatt nem értek egyet.
- [59] 1. Álláspontom szerint, mivel az Szja. tv. központi adónemről szóló törvény, ezért annak egésze és minden rendelkezése – függetlenül attól, hogy a konkrét rendelkezés anyagi vagy eljárási szabályt tartalmaz-e – az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésében foglalt hatáskör-korlátozás hatálya alá tartozik, így alkotmányossága csak az ott megfogalmazott körben vizsgálható. Ennek következtében az Alkotmánybíróság nem folytathatta volna le az érdemi vizsgálatot az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, XXX. cikk (1) bekezdése és a XIII. cikke vonatkozásában.
- [60] 2. Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltóság sérelmére is. Tekintettel arra, hogy az Alaptörvény 37. § (4) bekezdése szerint ezen alapjoghoz kapcsolódóan a központi adónemről szóló törvény alkotmányossága is vizsgálható, ezért az indítvány befogadását támogattam. Mivel az indítványozó előterjesztette annak indokait, hogy milyen okból tartja az Szja. tv. szabályozását az Alaptörvény II. cikkével ellentétesnek, nem értek egyet azzal, hogy a határozat III. rész 2.1. pontja (Indokolás [18]) szerint ez az indítványi elem nem felel meg a határozott kérelem feltételeinek. Az indítvány egészének elbírálása szempontjából irrelevánsnak tartom, hogy az Alaptörvény II. cikkére vonatkozó vizsgálatot vagylagosan, arra az esetre kérte, ha az Alkotmánybíróság a hatáskör-korlátozás fennálltát állapítja meg.
- [61] 3. Tekintettel arra, hogy az 1. pontban szereplő érdemi vizsgálatot az Alkotmánybíróság nézetem szerint nem folytathatta volna le, viszont az Szja. tv. hivatkozott rendelkezéseinek az Alaptörvény II. cikkével való összhang-

ját a testület nem vizsgálta meg, ezért az indítvány elutasítását nem tartom megalapozottnak, így a határozatot nem tudom támogatni.

Budapest, 2019. április 29.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/680/2015.

• • •